

POHJOLAN

5/2001

49 mk

8,25 €

Perho

kalastaja

WWW.PERHOKALASTAJA.COM

Kettusiipi

Ketunkarvaa
lohiperhoon

Tropical Heat

Kilpakalastus

Menestyksen avaimet

PALVKO 2001-49

01005

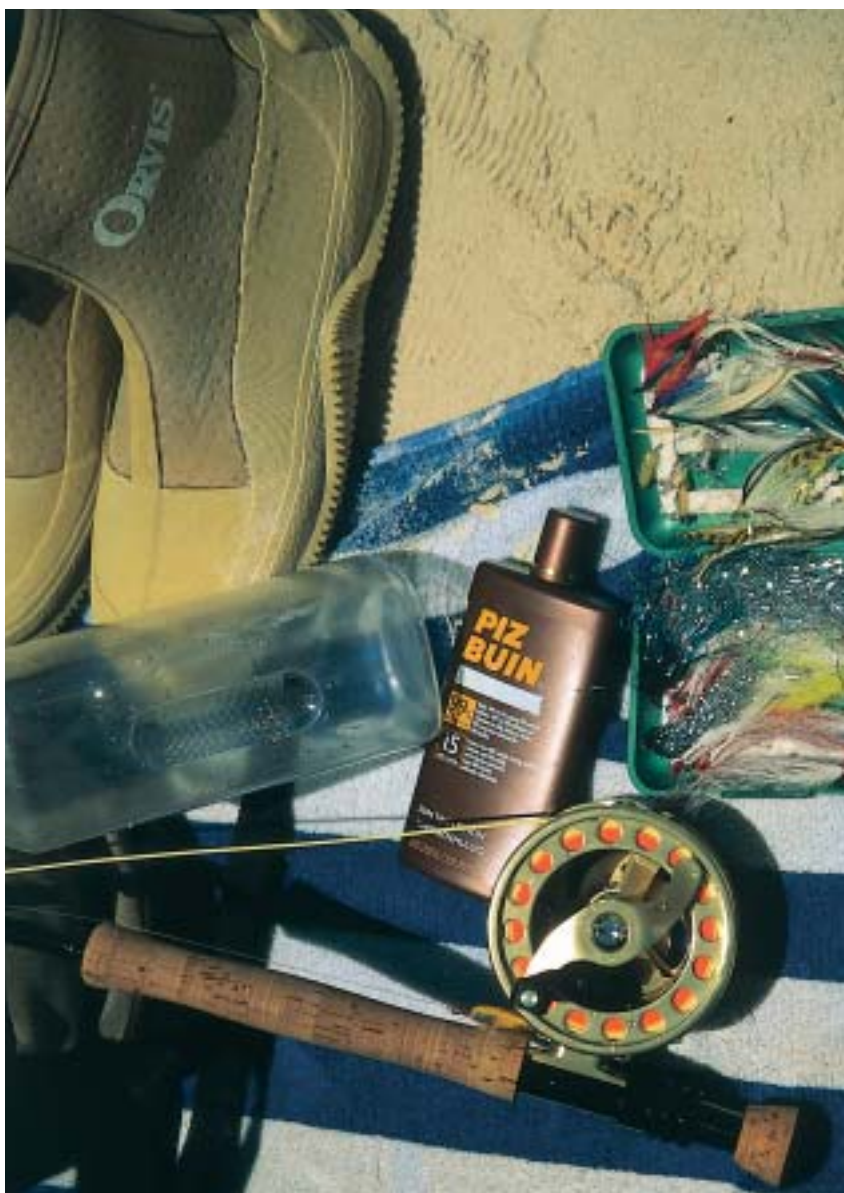

6 414886 334045

633404-0105 Pohjan Perhokalastaja Oy

Tropical Heat

MIKA VAINIO

MIKA VAINIO

TURKOOSI MERI, AURINGON PAAHDE JA SALAMANNOPEAT KALAT TARJOAVAT ELÄMYKSIÄ, JOTKA PERHOKALASTAJA MUISTAA KOKO IKÄNSÄ. MERI ON KUITENKIN AIVAN OMA MAAILMANSA, JOSSA PÄTEVÄT LAIT, JOTKA JOKIVESILTÄ SUUREN VEDEN ÄÄREEN SAAPUVAN KALASTAJAN ON SYYTÄ OPETELLA ENNEN ENSIMMÄISTÄ HEITTOA.

MAAILMAN MERISSÄ elää valtaisa määrä perhoon ottavia kalalajeja, joista useat kasvavat suuriksi ja ovat lähes poikkeuksetta erittäin nopeita ja vahvoja vastustajia. Kun parin kilon bonefish vie ensimmäisellä syöksyllä lähes kaiken pohjasiimasi, eli noin 250 metriä, katsot takuuvarmasti mutkalla olevaa järeää vapaasi ja mietit: ”Kuinka tämä on mahdollista, kalahan ei ole mikään jättiläinen?”

Aivan yhtä varmasti seuraava ajatuksesi on, että tätä on ehdottomasti saatava lisää.

Suolaisen veden perhokalastus on maailmanlaajuisesti tarkasteltuna perhokalastusharrastuksen nopeimmin kasvava osa-alue. Makeanveden kalapaikkoihin kohdistuva kalastuspaine on saanut useat omasta rauhasta nauttivista perhokalastajista hakeutumaan merten ääreen.

Tämä artikkeli keskittyy vain trooppisissa merissä rantojen lähistöllä tapah-

Merta, aurinkoa ja nopeita kaloja

Matalikoilla kahlaten voi päästä tarjoamaan perhonsa aroille bonefishille.

tuvaan, jokamiehen kukkarolle paremmin soveltuvaan perhokalastukseen.

MUSKELIKALAA

Lämpöisten merialueiden matalan veden kalalajeista on kolme ylitse muiden: lahnamaisen litteä sinipompano eli permit, naiskala eli bonefish ja tarponi. Näiden kolmen lajin yksilön pyytämistä samana päivänä kutsutaan suolaisen veden perhokalastuksen Grand Slamiksi.

Tämän hetken parhaita paikkoja Grand Slamiin ovat Kuuba, Florida Keys ja Meksiko. Bonefishin kalastuksen nykyinen hotspot löytyy epäilemättä Intian Valtamerellä sijaitsevien Seychellien saarten vesiltä.

Parhaina sinipompanovesinä pidetään Floridan rannikon ohella Meksikon vesialuetta. Tarponien suhteen valinta on selvä – Florida Keysin lukuisat saaret ja matalikot tarjoavat kiistatta parasta kalastusta, ainakin kun halutaan kalastaa näkyvää kalaa. Keski-Amerikasta löytyy joi-tain ehkä vieläkin parempia vesiä, mutta kyseisten alueiden rannikkovedet – tarponien suosimat jokisuut ovat sameita, joten kalastus on enemmän tai vähemmän sokkohommaa.

Grand Slam -kalojen lisäksi trooppisen matalan veden alueella kalastavalla perhokalastajalla on mahdollisuus saada

siimansa päähän koko joukko muitakin kaloja, joista tärkeimpiä ovat erilaiset hait, barrakudat, kookkaat piikkimakrillilajit, ahvenen sukuinen snook ja punainen rumpukala. Näiden lisäksi lukematon määrä muitakin kalalajeja ottaa hana-kasti oikein tarjottuun perhoon. Aina kannattaa kokeilla!

VENEELLÄ JA ILMAN

Meriperhokalastajien suosituimpia kala-paikkoja ovat matalikot, englanniksi flats. Niitä voi löytää aivan rantaviivan tuntumasta, jolloin niille on mahdollista päästä jopa ilman venettä. Usein matalikot tosin paljastuvat vasta laskuveden aikaan.

Toinen helposti saavutettava matalanveden kalastuspaikka on kalliopohjainen ranta, jossa merenpohja putoaa nopeasti useampaan metriin. Syvän veden reuna on mahdollista tavoittaa myös laitureilta tai siltojen alusia kalastettaessa. Siltojen valot houkuttelevat öisin pikkukaloja. Niiden perässä tulevat luonnollisesti pedot.

Esimerkiksi Florida Keysin siltojen aluset ovat varmimpia paikkoja ilman venettä kalastaville. Vaikeaksi homman tekee se, että kalastus tapahtuu pimeässä ja isoilla kaloilla on kumma taipumus mennä aina siltapilarin väärrältä puolelta otettuaan kelalta ensimmäisessä syöksyssään

parisataa metriä siimaa.

Yllälueteltuja paikkoja lukuun ottamatta perhokalastus rantojen tuntumassa vaatii yleensä jonkinlaisen veneen. Veneellä liikuttaessa kalastettava alue laajenee huomattavasti ja kalastaja pääsee tarvittaessa siirtymään kalojen perässä, olivatpa ne sitten kiinni siiman päässä tai eivät.

Veneen avulla voi myös saavuttaa läheisten koralliriuttojen reunat, ympäristöään syvemmät kanavat ja hylkyjen ympäristöt, jotka ovat takuvarmoja ottipaikkoja. Yksin ei kokemattoman kalastajan kannata kuitenkaan lähteä valtamerelle veneilemään.

HANKI OPAS

Aivan kuten muillakin tuntemattomilla vesillä liikuttaessa, kannattaa suolaisen veden kalastuksessakin palkata ainakin yhdeksi päiväksi paikallinen perhokalastusopas. Oppaan kanssa vietetyn päivän jälkeen tietää alueen ominaispiirteet, ottipaikat, ottiperhot ja oikeat kalastustekniikat.

Oppaat ovat useimmiten kalastaneet samoja vesiä vuosikausia – jopa satoja päiviä kaudessa. He tietävät tarkalleen mitä kalalajia kulloinkin kannattaa pyydystää ja tuntevat niiden ruokailualueet ja vaellusreitit. Ammattitaitoinen opas aut-

Muista

- Käytä heittokoria kalliolta ja veneestä kalastettaessa.
- Pidä perhosta kiinni ja siimat ulkona kelalta, niin pystyt heittämään tarpeen vaatiessa nopeasti.
- Perho ei saa ”hyökätä” saaliskalan kimppuun – eli perhon tulisi jäljellä pakenevan kalan käytöstä.
- Paikallinen veden samentuminen merkitsee yleensä ruokailevia kaloja.
- Missä linnut syöksähtelevät veteen, siellä on pieniä – ja siten myös isompia kaloja.
- Rauskun uudessa ohitse matalikolla, on perho syytä heittää aivan sen taakse. Bonefish ja sinipompano seuraavat usein rauskua.
- Bonefishin uudessa vauhdilla ohitse ei kannata heittää sen eteen, vaan perho on heitettävä hiukan sen taakse ja sivulle. Usein kala kääntyy ja ottaa perhon.

taa aloittelijaa heittojen säätämisessä olosuhteiden mukaan ja järjestää tarvittaessa kaikki välineet perhoista vapoihin asti.

Vaikka oppaan päivämaksu, joka on kahdelta kalastajalta yleensä noin 1 500–3 150 markkaa, tuntuu meikäläisittäin kalliilta, saa kalastaja vastineeksi käyttöönsä vuosikausien kokemuksen. Satunnaisella matkailijalla ei ole mitään mahdollisuutta tietää etukäteen esimerkiksi vuoroveden vaikutusta johonkin tiettyyn paikkaan.

Vuorovesitaulukosta löytyvät kyllä nousu- ja laskuvesien ajankohdat, mutta yleinen käsitys, jonka mukaan nousuvesi olisi aina paras ajankohta kalastukselle ei pidäkään paikkaansa. Joskus juuri se hetki, jolloin vesi kääntyy laskuun, tuottaa huomattavasti parempia tuloksia.

SUOJAUDU AURINGOLTA

Tropiikin armottoman auringon vaikutus on erityisesti helposti palavien tiedostettava. Aurinko voi tehdä todella pahaa jälkeä

huolimattoman kalastajan iholla. Lyhytaikaiset seuraamukset ovat erittäin kivuliaita palovammoja – pidemmällä aikavälillä seuraukset voivat olla ihosyövän muodossa jopa tappavia.

Osa Florida Keysin ammattioppaista on siirtynyt käyttämään pankkiryöstäjän maskilta näyttävää aurinkosuojaa haittojen ehkäisemiseksi – liian moni vanhan kaartin huippuoppaista on nimittäin siirtynyt ennenaikaisesti autuaammille kalavesille.

Ohjeena voisi sanoa, että markkinoilta ei löydy liian suurella suojakertoimella varustettuja aurinkorasvoja. Kalastuksen kannalta on myös erittäin tärkeää, että käytetty rasva ei ole vesiliukoista eikä rasvapohjaista, vaan perustuu mieluummin vaikka alkoholipohjaisiin yhdisteisiin – rasvaisilla käsillä vastaiskun nykäseminen siimasta vetäen ei onnistu niin millään.

Aurinkorasvojen ohella toinen välttämätön kapistus on tropiikkiin soveltuva vaaleansävyinen kalastushattu, jonka materiaalin tulisi olla ohutta ja helposti kuivuvaa. Siinä pitää olla lieri tai lippa, joka on tarpeeksi pitkä estämään häikäisyä. Lipan tulisi olla musta alapuolelta, jotta se imisi vedestä heijastuvat auringonsäteet. Kunnon hatussa on myös korvat ja niskan suojaavat lierit.

Palamisen ohella innokasta pohjolan perhokalastajaa vaanii myös nestetasapainon horjuminen. Vettä tai urheilujuomaa tulisikin juoda jatkuvasti.

PAKOLLISET AURINKOLASIT

Aurinkolasit eivät ole asia, jossa kannattaa säästää. Linssien värin suhteen mielipiteet menevät ristiin, joten varmintä on tuoda mukaan kahdet parit, toiset harmaalla linssillä ja toiset meripihkan/keltaisen sävyisinä. Kokeilu paikan päällä paljastaa nopeasti kummat kannattaa nenälleen laittaa. On myös erittäin tärkeää suojata silmänsä sivuvalolta, joten lasseissa tulee olla sivusuojat.

Ensikertalaiselle alkaa tulla optikkoa ikävä, kun opas kymmenennen kerran huudahtaa: ”Kaloja kello 12:ssa, 30 metriä” eikä kalastajaparka näe mitään, vaikka nenällä keikkuvatkin markkinoiden parhaat aurinkolasit. Opas osoittaa kaloja vavan kärjellä. Juuri kun kalastaja ajattelee oppaan naruttavan häntä, hiekka põl-lähtää ja nopea vilahdus tumman pohjakaasvillisuuden päällä kertoo menetetyistä tilaisuudesta.

Tässä vaiheessa ei kuitenkaan kannata

MIKA VAINIO

Oppaan paikallistuntemusta ei korvaa mikään. Hän myös paikallistaa ja osoittaa ne asiakkaalle.

lyödä heittohanskoja tiskiinkin, sillä kaikki käyvät saman kovan koulun. Vasta kun asiakas tajuaa, ettei hänen itse asiassa pidäkään yrittää nähdä kaloja, vaan pikemminkin varjoja, veden samentumia pohjan lähellä tai muuta määrittämätöntä liikettä, hän alkaakin äkkiä näkemään elämää aikaisemmin autiolta näyttävillä pohjilla.

KALA EI ODOTA

Ottamatta kantaa tuulen merkitykseen kalojen saapumiseen kalastajan hollille tai sen vaikutukseen ravintokohteiden kertymiseen ja ajelehtimiseen, tuulta täytyy opetella sietämään ja parhaimmassa tapauksessa sitä pitää oppia käyttämään hyväksi.

Tuulessa heittäminen on varmaan kaikkien mielestä erittäin epämiellyttävää. Normaalisti niin siisti siimanpohjukka hajoaa ja heittämisestä tulee epätydyttävää, jopa vaarallista. Tuulihan on perhokalastajan pahin vihollinen, eikö niin?

Tavallisessa taimenen jokikalastuksessa asianlaita onkin yleensä juuri näin. Merikalastus on aivan eri juttu. Kokeneet oppaat ottavat aina reippaan tuulen ennemmin kuin rasvatyynen. Vaikka heittäminen on luonnollisesti paljon vaikeampaa, eivät kalat vastavuoroisesti ole yhtä arkoja, ja ne päästävät kalastajan lähemmäksi.

Heiton on lähdeittävä nopeasti, tarvittaessa tuulen puolelta – ja sen on oltava tarkka. Voi sitä harmituksen määrää, kun perho pamahtaa hartiaasi ja tarponiparvi ui rauhallisesti ohitsesi irrotellessasi koukua. Silloin hartioissa tuntuva kipu on murheistasi pienin. Tilaisuudet tulevat yleensä nopeasti ja niihin pitää pystyä vastaamaan välittömästi, muuten on auttamatta myöhässä.

Matalikon reunaan ruokailemaan tuleva 50-kiloinen Giant Trevally, piikkimakrillilaji, jota kavereiden kesken kutsutaan sopivasti nimellä ”GT”, saa jokaisen polvet veteliksi, mutta jos et ole oikeassa paikassa sen ilmaantuessa, etkä pysty heittämään perhoasi sen eteen välittömästi, peli on yleensä sitä myöten selvä. Seuraavaa tilaisuutta voitkin sitten joutua odottelemaan monen reissun ja pankkilainan ajan.

KENGÄT JALKAAN

Matalikot ovat houkuttelevia paikkoja muidenkin kuin kalastajien ja kalojen mielestä. Hiekan, mudan ja ruohon seassa asustaa jos jonkin moista mönkijää ja ryömijää, joiden yleisin puolustusase on jonkinlainen piikki. Korallien särnätkin

ovat veitsenteräviä – yksikin askel paljaalla jalalla terävän reunan päälle saattaa pilata koko viikon kalastuksen.

Hiekkakerroksen alla lepäilevä piikki-rausku ei tykkää lainkaan, jos sen päälle astutaan. Se pistää onnetonta kahlaajaa välittömästi jalkaan myrkyllisellä piikillään. Pistos ei ole kuolemaksi, mutta sen varalta kannattaa aina ennen reissuun lähtöä varmistaa, että jäykkäkouristusrokotus on voimassa.

Kivuliailta pistoilta välttyy melko varmasti kahlaamistekniikkaa muuttamalla – sen sijaan, että nostelisi jalkojaan normaalisti, kannattaa tropiikin matalikoilla liu’uttaa jalkaa edettäessä. Näin jalka osuu rauskun reunaan ja se ehtii siirtyä alta pois. Lopputulos on molempien kannalta mukavampi.

Markkinoilla onkin erityisesti tropiikin matalikkokalastukseen tarkoitettuja kahluukenkkiä. Ne valmistetaan yleensä neopreenista ja niiden pohjat ovat koralliakin kestävästä materiaalista. Varsi nousee usein melko korkealle. Se on tiivis, jota se

estäisi hiekan päätyksen jalan alle. Kaikesta huolimatta hiekka tuntuu pääsevän joka paikkaan, joten yleensä kalastaja laittaa jalkaansa vielä erillisen sukan.

Kallioilta kalastettaessa ei kahluukenkkiä kannata käyttää. Kuivalla kelillä normaalit lenkkarit toimivat hyvin, mutta saateen tai tyrskyjen liukastamalla kalliolla on syytä käyttää huopapohjaisia kenkiä – nastoilla tai ilman.

Veneessä kengät eivät saa olla tummapohjaiset. Valkoiseen muovikanteen jääneet jäljet on todella vaikea poistaa, eivätkä taatusti lisää oppaasi palveluulttiutta. Paljain jaloin on tietysti hyvä tuntuma keinuvaan kanteen, mutta ylhäältä porotava aurinko nostaa kannen pintalämpötilan välillä hämmästyttävän korkealle, estäen siten varpaiden pidempiaikaisen ulkoiluttamisen.

VÄLINEISSÄ OLTAVA VÄÄNTÖÄ

Isoja taimenia ja lohiakin voi mielestäni kalastaa lähes millaisilla vehkeillä tahansa.

Perhooni hakshtanut Bonefish alkaa väsyä. Kala on kokoonsa nähden uskomattoman kova ja kestävä taistelija.

MIKA VAINIO

Kunhan kelassa on tarpeeksi pohjasiimaa, ei muulla ole juurikaan väliä. Toisella vavalla siiman saa ulos vähemmällä riehumisella kuin toisella, mutta yhtä kaikki, homma onnistuu.

Trooppisen suolaveden puolelle siirtyessä pelisäännöt muuttuvat täysin. Itse asiassa kyseessä on täysin eri peli, jossa virheille ei ole varaa, ja jossa peliväli-

sa kohdalle ja pyrkiessä pohjan tuntuun.

POHJASIIMOISSA EI TINGITÄ

Suolaisen veden perhokeloilla on kolme pääominaisuutta, joihin kelaa valittaessa olisi kiinnitettävä huomiota. Kelan täytyy luonnollisesti olla suolaisen veden kestä-

mavarannot eivät ole tarpeeksi suuria. Siinänsä ymmärrettävää, koska jokainen pyydetty ja vapautettu kala on osoitus oppaan ammattitaidosta ja parantaa hänen mahdollisuuksiaan saada asiakkaita tulevaisuudessa. Pohjasiiman loppuminen ei yleensä anna hyvää kuvaa oppaan asiantuntemuksesta.

Totuuden nimessä täytyy kuitenkin

ARTTO VISALA

Heittojen on oltava nopeita ja tarkkoja. Tilaisuudet tulevat nopeasti ja menevät vielä nopeammin.

neiden tulee olla siihen suunniteltuja.

Suolaveden matalikoilla kalastettaessa käytetään normaalisti vapoja luokissa 7–13. 7-luokkainen soveltuu bonefishin kalastukseen ja 13-luokkainen todella isojen tarponien pyyntiin. Jokainen voi valita omien mieltymystensä mukaisen vavan, mutta yleisohjeena yleisimpien lämpöisten vesien lajien pyyntiin voidaan suositella seuraavaa: bonefish, luokka 8; sinipompano, 10 ja tarponi, 12.

Taitojen ja saatujen kalojen määrän kasvaessa voi vapojen luokitusta halutessaan keventää käden säästämiseksi ja suuremman väsytnautinnon saamiseksi. Suolaisen veden kalastukseen kehitetyt perhovavat ovat yleensä korkeintaan 9-jalkaisia ja toiminnaltaan melko nopeita. Melkoisen jäykkä tyvi on tyyppillinen ominaisuus, jolla mahdollistetaan tarvittaessa suuri nostovoima ison kalan osues-

vä. Se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö kelaa ja muitakin välineitä tulisi pestä makeassa vedessä jokaisen käyttökerran jälkeen. Itse asiassa yli yön liotus makeassa vedessä ei ole laisinkaan huono käytäntö pidemmällä kalareissuilla.

Kelassa tulisi myös olla kunnollinen jarru, joka selviää bonefishin ensimmäisestä paniikkisyöksystä, ja joka on tasainen ja toimintavarma jokaisella asetuksella ja kaikissa olosuhteissa. Pieninkin nytkähdys saattaa katkaista perukkeen.

Kolmas erittäin tärkeä ominaisuus on riittävä siimatilavuus. Bonefishin kalastuksessa käytettävään kelaan tulisi mahtua vähintään 250 metriä pohjasiimaa, tarponien kalastuksessa alle 300 metrin pohjasiimamäärällä ei kannata edes astua veneeseen.

Monet oppaat eivät anna asiakkaan käyttää omia vehkeitään, mikäli pohjasi-

myöntää, että kaikkia kaloja ei vain yksinkertaisesti voi pysäyttää, eikä niiden perään ehdi lähteä. Näin erityisesti kalastettaessa isoja tarponeja ja suurimpia piikkimakrillilajeja. Suuri kelausnopeus olisi myös toivottava ominaisuus. Laajapuolaketat soveltuvatkin erityisen hyvin merikalastukseen.

SIIMOJA TROPIIKKIIN

Tarvittavat heittopituudet ovat merellä kalastettaessa usein melko suuria, ja niinpä normaalien siimojen pituus rajoittaa usein heiton kantamaa. Monet ovatkin ottaneet käyttöön itse tehtyjä ampumapääsiimoja. Raskaalla vavalla suotuisissa olosuhteissa perhon saa lentämään ällistytävän kauas.

Tavalliset perhosiimat on syytä jättää suosiolla kotiin, koska ne eivät kestä tropiikin lämpöä. Ne muuttuvat keitetyksi

spagetiksi ja menettävät heitto-ominaisuutensa. Ainoastaan tropiikin olosuhteisiin erityisesti kehitetyt siimat toimivat lämpötilan huidellessa jatkuvasti 30 asteen tietämissä.

Kelluvat WF-siimat ovat yleisin valinta, mutta joissakin olosuhteissa tarvitaan muutakin. Paljon kalastetuilla alueilla läpinäkyvät intermediate-siimat tuottavat usein paremman tuloksen. Syvyyden kasvaessa kalastaja tarvitsee luonnollisesti uppoaviakin siimoja, nopeasti uppoavalla pitkäköllä kärjellä varustettujen kärkiuppoavien mallien ollessa suosituimpia.

Kannattaa muuten varata mukaansa useita kelluvia siimoja. Ei nimittäin ole mitenkään ennenkuulumatonta, että koukuttettu kala vetäisee siiman koralliriutan reunan yli. Tuloksena on aina vähintään siiman pinnoitteen vioittuminen – usein jopa koko siiman katkeaminen.

MONOFIILI KOVILLA

Saaliskalojen käydessä isoiksi tai niiden hampaiden muuttuessa veitsenteräviksi, joutuu perhokalastaja kiinnittämään erityistä huomiota perukkeeseen ja solmuihin.

Meriperukkeita on periaatteessa kolmea tyyppiä. Normaali kartioperuke, tyyppi I, soveltuu hampaattomien ja melko pienikokoisten kalojen, kuten bonefishin pyyntiin. Perukkeen kärjen paksuus määräytyy normaalisti kalojen ja perhosen koon, kalastuspaineen ja pohjarakenteen mukaan. Arat kalat vaativat ohutta kärkeä – kivikko ja korallit puolestaan paksua.

Kun kalan koko kasvaa, pyydetään esimerkiksi tarponia, joutuu kalastaja sitomaan normaalin perukkeen kärkeen pätkän paksua monofiilia – vetolujuus yleensä luokkaa 25–50 kg – joka kestää hiertymistä kalan suussa. Tämä peruke edustaa tyyppiä II.

Mikäli kalalla sattuu olemaan terävät hampaat, kuten esimerkiksi hailla ja barakudalla, ei monofiili enää riitä, vaan sen tilalle on sidottava pätkä vetolujuudeltaan 25–50 kg luokkaa olevaa teräsvaijeria. Tämä on peruketyyppi III.

Syy siihen, miksi koko peruke ei esimerkiksi tarponia kalastettaessa ole paksua, 50 kilon vetolujuuden omaavaa, monofiilia on tietyillä IGFA-perukeluokilla ennätyskaloja jahtaavia lukuun ottamatta perin yksinkertainen: liian ison kalan ottaessa perhon kalastajan täytyy kyetä katkaisemaan perukkeensa ennen kuin koko pohjasiima on ulkona. Kukaan ei katkaise

Perhot

AIVAN KUTEN SISÄVESILLÄKIN, MYÖS MERIKALASTUKSESSA ON LUKEMATON MÄÄRÄ ENEMMÄN TAI VÄHEMMÄN ALKUPERÄISIÄ SIDOKSIA. MATALAN VEDEN PERHOT VOI KUITENKIN JAKAA HELPOSTI NELJÄÄN PÄÄLUOKKAAN, JOTKA OVAT PÄÄPIIRTEITTÄIN SEURAAVANLAISET:

KATKAPERHOT

Erityisesti matalikkojen kalastukseen soveltuvat katkaperhot ovat jokaisen suolaisen veden perhokalastajan askin vakiotavaraa. Perhot, kuten Crazy Charlie, Gotcha ja Mini-Puf esiintyvät jokaisessa alan artikkelissa ja kirjassa. Erityisesti bonefishin kalastus perustuu aika pitkälle näihin perhoihin. Väri valitaan kalastusalueen veden värin ja pohjan perusteella. Paljaille vaaleille hiekkapohjille sopivat vaaleansävyiset perhot ja runsaskasvuisille pohjille ruskean ja tummanvihertävän sävyt. Molemmista kalastavat lisäksi ärsykevärein ehostetut perhot, kuten esimerkiksi pinkillä sävytetty sidokset.

RAPUPERHOT

Taskurapua jäljitteleviä perhoja käytetään erityisesti sinipompanon pyynnissä. Tämän erittäin korkealle arvostetun kalan pettämiseksi on kehitetty toinen toistaan monimutkaisempia rapujäljitelmiä. Yksi on kuitenkin ylitse muiden – Del Merkin's Crab. Sen kontrolli lienee valtaosa matalikoilta saaduista permiteistä. Rapujäljitelmässään pohjan väri on ratkaiseva perhon väriä päätettäessä.

STREAMERIT

Isompia saaliskaloja tavoiteltaessa perukkeen päähän sidotaan yleensä jonkinlainen streameri. Lefty's Deceiveria voidaan oikeutetusti pitää peruserimerina. Kyseistä perhoa löytyy jokaisessa mahdollisessa värissä ja koossa kaikille mahdollisille kaloille. Tarponille on lisäksi kehitetty monia perhomalleja, joista Florida Keysin alueen perhoille on ominaista perhon sitominen koukunvarren takaosaan. Kyseinen malli sopii hyvin kirkkaisiin vesiin, joissa kalastaja näkee kalan, jolle hän perhonsa tarjoaa. Sameammassa vesissä tarponistreameritkin ovat tuuheampia ja paremmin näkyviä. Lefty's Deceiverin ohella toinen erittäin kuuluisa perho on Clouser Minnow. Alun perin bassiperhoksi sidottu malli on tappavan tehokas lähes kaikille kaloille. Erityisesti chartreuse/valkoinen väriyhdistelmä on jostain syystä todella pyytävä väritys. Esimerkiksi Seychelleillä oppaani vakioaski oli puolillaan kyseisen värisiä Clouser Minnow -perhoja.

POPPERIT

Isokokoinen popperi on ehdottomasti pyytävimpiä perhoja, kun kalastetaan esimerkiksi koralliriutan reunoja. Popperin teho perustuu ääneen, joka syntyy kun sitä vedetään lyhyin nykäyksin pintaa pitkin. Vedon aikana perho sukeltaa hetkeksi palatakseen vedon loputtua jälleen pintaan. Erityisesti piikkimakrilleihin kuuluva Jack Crevalle ja erilaiset hait ovat heikkoina poppereihin. Jalkani meinasivat pettää nähdessäni Floridassa lähes parimetrisen hain nousevan pintaa pitkin vetämäni popperiin. Kaikki ei kuitenkaan mennyt suunnitelmien mukaan, joten suurimman pinturikalani lajiksi ei valitettavasti merkitty haita. Nämä perhot toimivat hyvin myös pienille tarponeille.

50 kilon kestävää monofiilia käsissä vetämällä.

Suolaisen veden kalastukseen liittyy muutama solmu, joita makean veden kalastaja harvemmin tarvitsee. Näitä erikoissolmuja, kuten kuuluisa Bimini Twist, on syytä harjoitella huolella etukäteen.

Solmut ja perukkeet kannattaa tehdä valmiiksi ennen kalastusta, niin että ne pystyy vaihtamaan lenkkiliitosten avulla

nopeasti. Näin kallisarvoista kalastusaikaa ei tuhraannu vieraiden solmujen opetteluun. On myös muistettava, että paksu monofiiliperuke on säilöttävä suorana. Sen väännyttyä sitä ei saa suoraksi millään. Jos tietää ennalta mitä perhoja tarvitaan, kannattaa perhotkin sitoa paksuun siimaan kämpillä valmiiksi.

Pohjasiiman puolaan kiinnittävän solmu pitävyyden on myös varmistava. Se on joskus ainoa asia, joka estää kalaa viemä-

tä koko perho- ja pohjasiimayhdistelmää mennessään.

EI VAVALLA

Suolaisen veden kalastuksessa perhokoukujen on oltava ehdottomasti teräviä. Eri-tyisesti kalastettaessa kaloja, joiden suun

sa – pari tiukkaa nykäisyä irrottaa huonosti uponneen koukun ja tappioon tuomittu väsytystaistelu voidaan välttää. Säästetyllä ajalla voi sitten koukuttaa uusia kaloja, jotka saadaan ehkä veneeseen asti ja tilastot paremmiksi.

Täytyy kyllä toisaalta sanoa, että tun-

tämään ja kala tulisi saada aivan lopussa kääntymään selälleen. Tarponi on nimittäin yksi harvoista kaloista, jotka pystyvät hengittämään happea ilmasta, ja sen estäminen nopeuttaa luonnollisesti kalan vapautusta. Selälleen kääntäminen saa puolestaan kalan sekaisin ja lannistaa sen taistelutahdon väsytyksen loppumetreillä.

Kun kala sitten vihdoinkin saadaan veneen tai jalkojen viereen, seuraavana on vuorossa siihen tarttuminen, elvytys ja vapauttaminen. Kotoiset taimenet eivät pahemmin sormiamme pureskele, mutta ison hauen kanssa tekemisissä olleet tietävät, että on kaloja, joiden purukalustoa ei ole syytä väheksyä. Useilla suolaisen veden petokaloilla on erittäin terävät hampaat tai vartalossaan terävät piikit. Niiden välttämiseksi on tunnettava kunkin lajin ominaisuudet ja tapa, jolla niihin pitää tarttua.

Jotkut oppaat käyttävät erityisiä kevlar-kuituisia hanskoja, jotka suojaavat kättä. Kunnolliset suolaveden kestävät tukevat pihdit on syytä olla aina helposti saatavilla. Mikäli kuitenkin epäilee vähänkin kykyään irrottaa perho kalan suusta, niin ei muuta kuin peruke poikki. Väkäsetön koukku kyllä irtoaa itseksensä ja normaalisti vieläpä hämmästyttävän nopeasti.

MIKA VAINIO

Sillin sukuinen Tarponi on matalikoiden suurriistaa.

sisäpinta on erittäin kova, kuten esimerkiksi tarponia, kärjen on oltava neulante-rävä. Kaikki koukut on tarkastettava ennen käyttöä, vaikka olisivatkin uusia tai perhot suoraan kaupan tiskiltä.

Väsytystaistelua edeltää luonnollisesti kalan tartutus. Siinä onkin perhokalastajalle, paitsi ehkä kokeneelle hauenkalastajalle, uutta opittavaa. Vastaisku on aina tehtävä siimasta vetämällä, ei koskaan vapaa pystyyn tempaisemalla.

Sytä on kaksi: ensinnäkin kalat ovat joskus niin suuria ja nopeita, että vavalla ylöspäin tapahtuva vastaisku saattaa pahimmassa tapauksessa katkaista vavan kärjen. Jos kala toisaalta iskee ohi perhosta, se on yhä vedessä kalan edessä, eikä kalastajan olan takana ilmassa. Kala iskee useiden perhoon toistamiseen.

Tarponin tartutukseen liittyy vielä muitakin ihmeellisyyksiä: osa oppaista käskee nykimään vapaa lujaa sivulle alkutartutuksen jälkeen. Tavoitteena on varmistaa koukun uppoaminen kalan betoninkovaan suuhun.

Toiset oppaat ovat sitä mieltä, että sivulle nykimisen tavoitteena on vain säästää aikaa huonosti tarttuneen kalan kans-

nin kestävä taistelu huonostikin tartutetun ison tarponin kanssa kelpaisi itselleni koska tahansa.

KYYTIÄ

Onnistunutta tartutusta seuraa väsytystaistelu. Isojen kalojen syöksyessä ensimmäisen paniikkisyöksynsä hurjaa vauhtia, tulee kalastajan pitää näppinsä kaukana kelasta ja tarpeen tullen jopa laskea vavan kärkeä kitkan pienentämiseksi. Alkupaaniikin jälkeen kalastajakin pääsee mukaan peliin ja edessä on loputonta kelaamista ja uusia pitkiä syöksyjä. Tällöin on tärkeää estää kalan lepääminen, eli heti kalan syöksyn pysähtyessä, kalastajan tulee kohdistaa siihen kunnan painetta ja pakottaa se taas uimaan.

Jos kala menee oikealle, vapa käännetään alavemmalle ja vastaavasti kalan mennessä vasemmalle vapa painetaan ala-oukella. Oikeaoppinen, rauhallinen ja johdonmukainen väsytyksensä säästää sekä kalaa että kalastajaa usein pitkiksi venyvässä väsytyksissä.

Tarponin väsytyksen loppuvaiheessa on pari seikkaa, jotka kannattaa huomioida: tarponia ei saa päästää pintaan hengit-

VAIHTELUA RANTALOMAAN

Lumivalkeilla hiekkamatalikoilla turkoosinsinisessä vedessä kahlaaminen ei tunnetusti jätä ketään pohjolan asukia kylmäksi. Normaalin rantaloman sijaan tai osaksi sitä kannattaa kokeilla suolaisen veden perhokalastusta.

Tropiikin kalat ovat monesti suurikokoisia ja aina salamannopeita ja taistelun- tahtoisia. Vavan taipuessa ja kelan sauhutessa ei kotoista hyisessä vedessä säästöllekillä sinnittelevää taimenta tule pahemmin ikävä. Saattaapa välillä unohtua hotellin altaalla makaileva puoliskokin.

Myöhään saapuessaan voi aina kokeilla seuraavaa selitystä: "Siiman päässä oli sellainen jättiläinen, että väsytyksesi kesti ainakin tunnin, ennen kuin se onneksi pääsi irti." Joskus toimii, joskus ei. Totuus pohjaa sillä ainakin on – trooppisilla vesillä ei nimittäin koskaan tiedä kuka tulee käymään...

